Центр аналізу публічних фінансів та публічного управління при Київській школі економіки

KSE Kyiv School of Economics

Ключові факти про державний бюджет-2025

Доходи

1. **Доходи бюджету (з трансфертами) затверджено на рівні 2,3 трлн грн (+22,4% до плану доходів на 2024 рік),** у т. ч. загальний фонд – 2,1 трлн грн, спеціальний фонд – 193,9 млрд грн).
   - 1.1. **Податкові надходження складуть 2 трлн грн (+19,5% до плану-2024).** Одна з головних причин збільшення - підвищення податків, зокрема, військового збору з 1,5% до 5%, поширення його дії на ФОПів-спрощенців, продовження оподаткування 50% податку на прибуток банків за 2024 рік тощо. Іншими драйверами зростання податкових надходжень стануть імпортний (147,2 млрд грн, +41,5%) та внутрішній (139,4 млрд грн, +39,5%) акцизи через підвищення ставок акцизного податку на пальне та тютюн, ймовірне подорожчання пального, нарощування виробництва вітчизняної підакцизної продукції. Зростуть надходження імпортного (593,8 млрд грн, +17,3%) та внутрішнього (318 млрд грн, +9,9%) ПДВ завдяки збільшенню імпорту, підвищенню рівня споживання товарів, інфляцію.
   - 1.2. **Неподаткові надходження очікуються в сумі 229 млрд грн (+1,5% до плану-2024).** З них, 63,9 млрд грн (+65,5%) має надійти від НБУ, що забезпечить 2,7% усіх доходів (для порівняння, це більше, ніж заплановано залучити від ренти (58,2 млрд грн) або імпортного мита (59,2 млрд грн).

Видатки

2. **Видатки бюджету плануються на рівні 3,9 трлн грн (+18,7% до плану-2024).**
   - 2.1. **Головний пріоритет - оборона та безпека -** 2,2 трлн грн (26,3% ВВП та 56,4% від загальної суми видатків). Найбільше грошей отримає Міноборони - 1568 млрд грн, з яких 1012,3 млрд грн - на заробітні плати, медичне забезпечення та допомогу сім'ям військовослужбовців та 488,4 млрд грн - на закупівлю і модернізацію військової техніки. МВС отримає 438,3 млрд грн, які будуть розподілені між Нацполіцією, Нацгвардією, ДСНС та Держприкордонслужбою.
   - 2.2. **Заплановано запуск нової моделі управління публічними інвестиціями**, яка передбачає, що доступ до бюджетного фінансування або державної підтримки матимуть тільки ті публічні інвестиційні проекти, які пройшли попередню оцінку та пріоритизацію і включені до єдиного проектного портфеля. **25 млрд грн планується виділити з бюджету на інвестиційні проекти, найбільші з яких:**
     - Будівництво магістральних водогонів у Миколаївській області - 8 млрд грн;
     - Облаштування безпечних умов у закладах, що надають загальну середню освіту - 6,2 млрд грн;
     - Придбання 366 пасажирських вагонів - 4,4 млрд грн.
   - 2.3. **Сектори невійськового спрямування, такі як охорона здоров'я та соціальне забезпечення, залишаються на тому ж самому рівні фінансування або отримують скорочення.** Видатки МОЗ – 216,7 млрд грн, в першу чергу на програму гарантій медичного обслуговування населення, МОН – 191,4 млрд грн (разом з загальнодержавними видатками) на освітню субвенцію місцевим бюджетам та на підготовку кадрів закладами вищої освіти.

2.4. **Видатки Мінветеранів зростуть до 3,4 млрд грн (+13,4%)** через створення та функціонування Національного військового меморіального кладовища.

2.5. **Видатки Мінсоцполітики скоротяться до 421,4 млрд грн (-8,5%),** через зменшення трансфертів Пенсійному фонду (-34,9 млрд грн на пенсії та -3,6 млрд грн на пільги і субсидії). Основна причина — переведення частини пенсій за спеціальними законами до солідарної системи. Водночас скоротяться видатки на соціальний захист громадян у складних життєвих обставинах (-6,9 млрд грн), але зростуть на підтримку малозабезпечених осіб (+1,8 млрд грн), дітей і сімей (+2,1 млрд грн) та розвиток соціальних послуг (+452 млн грн).

2.6. **З 1 липня 2025 року запроваджується реформа солідарної пенсійної системи,** яка передбачає єдиний підхід до перерахунку пенсій осіб, що отримують їх за "спеціальними" законами. Пенсії більше не залежатимуть від зміни заробітної плати чи грошового забезпечення, а будуть індексуватись на загальних умовах.

2.7. **У 2025 році буде збережений прожитковий мінімум (2920 грн) та мінімальна зарплата (8000 грн) на рівні 2024 року.** Це стримуватиме зростання видатків, однак створюватиме ризик посилення соціальної напруженості через недостатній рівень соціальних стандартів.

Дефіцит і борг

3. **Дефіцит бюджету запланований на рівні 1,6 трлн грн (19,4% ВВП).** 75,1% фінансування планується залучити за кордоном від МФО або двосторонніх партнерів. 34,9 млрд дол. США позик до загального фонду бюджету очікується залучити від іноземних партнерів, зокрема: від ЄС в рамках програм Ukraine Facility, ERA, МВФ в межах програми EFF, Світового банку.
4. **Державний та гарантований борг очікується 101,8% ВВП на кінець 2025 року.** Це значно вище Маастрихтського критерію (60%), та «безпечного» (який не гальмує економічне зростання) рівня 64% для країн, що розвиваються, визначеного дослідженням Світового банку, і в майбутньому може потребувати заходів щодо зменшення боргового навантаження.

Відносини з місцевими бюджетами

5. **Ключовою нормою залишилось збереження "військового" ПДФО у державному бюджеті,** збереження 64% ПДФО у бюджетах громад (а не 60% як передбачено Бюджетним кодексом), а також відновлення перерахування реверсної дотації до держбюджету (крім семи прифронтових громад).
6. **Передбачено 35 видів трансфертів місцевим бюджетам на загальну суму 217,1 млрд грн**. Горизонтальне вирівнювання враховує дані про кількість ВПО і в результаті базова дотація складе 25,5 млрд грн (+4,4 млрд грн), а реверсна – 15,2 млрд грн.
7. **Найбільшою дотацією залишається дотація на здійснення повноважень ОМС** на територіях, що зазнали негативного впливу повномасштабної агресії — 36,5 млрд грн.

* * *

Автори:
Юлія Маркуц, Ліна Задорожня, Тарас Маршалок, Інна Студеннікова, Дмитро Андрієнко, Тетяна Лутай
Центр аналізу публічних фінансів та публічного управління при Київській школі економіки